

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közigazgatási s társadalmi lap.

A SZABADELVÉPÁRT KÖZLÖNYE

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hétfőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Előfizetési feltételek:

helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre . . . 10 frt.
Félévre . . . 5 „
Negyedévre . . . 2 „ 60 kr.
Egy hóra . . . 1 „

Előfizetheti helyben a kiadóhivatalban, *Kutasi Imre nyomdájában*, astán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:

46 hasábon postáért 5 krajczár. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelenő hirdeményeknél leengedés történik. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitási költségek minden sorra 20 kr. A hirdetések valamint a nyitási költségek egyedül a kiadói irodában vétetnek fel. Az előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatalba, a lap szerkesztésébe tartozó költségeknek a szerkesztési irodába címezendők.

nagyjuttatás Jóna-ház 1704. szám alatt

Az a híres osztrák ellenzék.

Debreczen, decz. 22.

Csúfosabban még soha sem kompromittálta magát egy nagy politikai párt, mint az osztrák szabadelvűek a véderő kérdésében. A szombati szavazás halálos vereség volt az ugynevezett alkotmányhú pártja oda át. A dicső férfiak, kiket a mi ellenzéki sajtónk egyik magaslatán kiknek kedvéért a mi lelkesült ellenzékünk talán még egy centralparlamentbe is kész lett volna bemenni, hogy ama dicső férfiak oldalán küzdhesen a népek szabadságáért, e dicső férfiak, kik nem akartak hallgatni semmi józan tanácsra, kikre nem hatott sem a fejedelem békítő szava, sem az uralkodó egyhangú nyilatkozata, sem a kormány által a hadügyi budgetben megtakarítást ígért milliók, sem a védelmen maradt monarchiát fenyegető veszélyek, — e dicső férfiak tegnapelőtt behúzták a hátukat s a tíz évi hadi lázamat, melyet már kéztiben megbuktattak a képviselőházban, most megszavazták.

328 képviselő szavazott. 223 igenel, 105 nemmel. A kétharmad többség tehát összekerült. A véderő törvény, mely a magyar képviselőházban oly gyorsan átment, de mely oda át Ausztriában oly sokáig lázas izgatottságban tartotta a kedélyeket, ezzel elintéztést nyert. Most már csak a korona szentesítése hiányzik hozzá.

Az a nagyszerű számítás tehát, melyet az ellenzéki bölcsesség kitalált, hogy megbukik Taaffe, úgy mint Tisza Kálmán s december végétől kezdve nem lesz semmi hadseregünk, dugába dől. De összeomlott vele az alkotmánypárt egész létele is. Gyermekes makrancoskodás, czéltalan ellenzéki viselkedés képeben tűnik föl ez az egész hercehurca, a mit hetek óta műveltek. Mit akartak hát sajtóképp elérni azzal a kétszeri hajthatatlan szavazással, melyet harmadszorra meghazudoltak? Mit mondanak választóik az ilyen képviselőkhez? S mit mond a külföld, mely előtt sikerült osztrák tenniük az osztrák szabadelvű pártot? Hogy az alkotmánypárt teljes fölmaláskán indult két nap óta, az már elpalkostolhatatlan tény. A párt szétvált töredékei elkeseredett gyűlölettel fordulnak most már egymás ellen, mialatt a csehok markukba vetetnek s a feudális-conservatív zászlóvivők örömet arczal várják a pillanatot, melyben ellenfeleik csökkönyössége és vak-sága teljesen kezükbe játsza a hatalmat.

Hevesebb jelenetet még nem láttak a bécsi parlamentházban, mint a tegnapelőtti szavazás alatt lefolyt. Dühös közbeküldések, gúnyos kacagás, zaj kísérték a szabadelvű párt ama tagjainak szavazását, kik a kormányjavaslatot elfogadták. Ellenzéki társaik ingerültsége, kik megmaradtak a tagadás te-

rén, határtalanlanná vált. A haladó klub tagjai az ülés után rögtön kijelentették, hogy kiválnak a közös pártból. Az osztrák alkotmánypárt volt, nincs többé.

Ha csak magunknak ártottak volna vele a jó urak, nem nagyon bánnánk; igazítsák el a dolgukat, a hogy tudják. De a szabadelvűség zászlóját kompromittálták vele, azt a zászlót, mely közös törekvéseknek szolgál jelvényeül Európában minden nemzetnél. Reánk nézve, bárki bármit mondjon, nem lehet közönyös, hogy oda át Ausztriában a liberális eszmék barátai hatalmas phalanxot képeznek-e, vagy összetörve, nevétségessé, lehelhetlenné téve magukat, a sutra kerülnek. Nem lehet reánk nézve közönyös, hogy a reactio embere melleiket verve, dicsekedve állhassanak a trón elé, hogy csak ők képesek és csak ők akarják megvédeni a monarchiát.

A gondolat, hogy ezen az uton a reactio kezére dolgoznak, utolsó pillanatban megriasztotta az osztrák szabadelvű pártban is egy nagy részét; de a belátás már későn jött s csak arra szolgál, hogy megingassa a bizalmat, s lent is a párt életképességében. Hitelvesztett, szétszúllott párt most már az elmeletnek aludni.

Hanem mi ide át legyünk ébren, mert most lesz majd a legnagyobb szükség erőre és ildomosságra.

— A Magyar- és Horvátországok közti kiegyezés meghosszabbítása. A horvát tartománygyűlés tegnapelőtt — 20-án — tárgyalta a kiegyezés ügyét s igen heves vita után 44 szavazattal 13 ellenében elfogadta azt.

— A delegációk a közös miniszterium által két hónapra (1880 január—február)ra kért indemnitást tárgyalják.

Értekezlet Debreczen monographiája ügyében.

Debreczen, decz. 21.

A Debreczen monographiája ügyében tegnap délutánra összehívott értekezlet városunk intelligenciájának ezen ügy iránt legjobban érdeklődő tagjaiból igen szép társaságot vonzott össze. Ott voltak: Dr. Popper Alajos az összehívó orvosgyógyászati egyesület elnöke, Simonffy Imre főjegyző, Csáthy Károly, Kovács Sándor tiszti főjegyző, Demokos Kálmán, Rottler József, Muraközi Károly, Balogh Ferencz, Vertesi Arnold, Rotschnek V. Emil, Dr. Sz. Szabó József, Szűcs István kir. törvényészi bíró, Dr. Király Ferencz, Dr. Török József, gróf Vay Dániel, Budai József, Béké Mihály, Tóth Sámuel, Dóczy Gedeon, Harmath Gergely igazgató tanár, Liszka Nándor, Szepessy Gusztáv, Besztercei Károly, Sesztina Lajos, Dalmi Károly, Nemes Kálmán, Körösi Sándor, Saxó Rezső, Nemethy Lajos, Csűrke János, Koszorus Lajos, Szabadi Mihály, Buzás Pál, Tóth Sámuel, Tamássy Károly gyógyszer, Dr. Varga Géza, Szepessy Gusztáv, Szűcs Mihály (tanár), Kovács János, Dr. Szántai Károly, Nemethy Lajos, Berger Henrik, Dr. Tihanyi Sámuel, Beczner Frigyes, Gelleucei Pál, Dr. Tegze Imre, Dr. Sárváry Gyula, Dr. Schwarzer Viktor, Dr. Spitzer Károly, Békési László, Török Gábor, Dr. Zelizy Dániel és a

„Debreczeni Ellenőr“ és „Debreczen“ képviselői. Azonban még igen számosan voltak ez alkalomra meghíva, kiknek figyelmébe több ízben melegen ajánlottuk az értekezlet tárgyát. Sajnáljuk az ügy érdekében, hogy ez alkalommal a mozgalomban részt nem vettek. De reméljük, hogy később ezt tenni szivesek lesznek.

Az értekezlet következközepe folyt le Elnök dr. Popper Alajos ur a gyűlést igen szép beszéddel nyitotta meg. Elmondja, hogy a nemrég lefolyt orvos-gyógyászati egyesületi gyűlés alkalmával Dr. Török azon indítványt tette volt, hogy a magyar orvosok és természetvizsgálók 1882-ik évben tartandó vándorgyűlésre Debreczenbe hívassanak meg. Szükséges, hogy városunk eme eszmét mihamarabb sajtójává tegye, és ó bizony hiszi, hogy Debreczen város vendégszerető körébe fogja hívni azokat. — Ezen vándorgyűlések nélkülözhetetlenségét tekintve a tudomány mostani magas állásponjtját, — ma már senki sem tagadhatja meg. Szükséges a vándorgyűlések itteni megtartása azért is, mert ez által egy rendkívüli vívmány birtokába jut városunk, u. i. azon város, hol e vándorgyűlések eddig megtartottak, rendszeren az illető város vagy megye monographiájának megírásával megkedveltek a körökben megjelenő tudósoknak. E monographiák megbecsülhetlen kincsek. A tudomány, irodalom és honismeret ez őriasi nyereség. A debreczeni orvos-gyógyászati egyesület is óhajja Debreczen monographiájának megírását, de mert a feladat túlhaladja az említett egyesület erejét, azért támaszkodnak a tudomány azon férfaira, kik Debreczenben oly nagy számmal vannak képviselve s kiknek egyrészt örömmel látja most e nevezetes értekezletben részt venni.

Szűcs István mielőtt a gyűlékezést a tulajdonképeni tárgyra térne át, — szives köszönetet mond az értekezletre meghívott vendégek nevében a meghívásért s előre is igéri, hogy mindnyájan a legnagyobb készséggel kapcsolnak fel az eszmét, fognak a nagy munka megkönnyítéséhez hozzájárulni.

Dr. Zelizy Dániel indítványt nyújt be a monographia elkészítése körüli eljárásokról s rövid vázlatát mutatja be egy mintaszerű monographiánál. E szerint a monogr. három főrészből állana. 1. természeti viszonyok leírása, 2. társadalmi viszonyok (szerintek nem is így majd változtandó cím), 3. a város története. — Az indítvány tartalma, hogy ez értekezlet állapítsa meg az ajánlóközök közül a monographia iróinak névsorát, aztán nevezzen ki 15 tagból álló bizottságot, mely az orvos-gyógyászati egyesület választmányával és a monographia iróival egyessülve, tegye meg a további lépéseket, nevezetesen igyekezzen a városi hatóságot, illetőleg a közgyűlés támogatását megnyerni, mely nélkül ily költséges munka létrehozása lehetetlen.

Révész Imre mindezt nem tartja a mai értekezlet által elődönthetőnek.

Kőrössi Sándor tanár hasonló szellemben nyilatkozik. A részletek megbeszélése még korán volna; szerinte első teendő volna most csak azt meghatározni, miképen lehetne megvalósítani a monographia elkészítésének eszméjét. Alakítsassék egy bizottság, mely adjon be erre nézve tervezetet s szemelje ki a

monographia megírására alkalmas írói erőket. Vertesi Arnold azt ajánlja, hogy a bizottság készítse el a kiadandó munka költségvetését is, hogy a városi közgyűlés tájékozva legyen az összeg iránt is, melynek megajánlására fölkértem fog.

Dr. Király Ferencz Hajdumegye monographiáját is csatoltnak kíváná Debreczen város monographiájához.

Révész Imre ellenben helygnek tartja, ha csupán Debreczen város helyrajzának megírására szoritkozunk. Elég bő anyagot ad az maga is. — Az értekezlet nagy többsége e nézetet helyesli.

Miután még többen hozzá szólnak az indítványhoz s miután Simonffy főjegyző megmondja, hogy a város, mely minden közművelődési ügyet lelkesen felkarolt eddig, ezt is pártolni fogja (éljenzés), határozatképen következköz mondatnak ki:

Kiküldetik egy 15 tagból álló bizottság (melynek összeállítását az értekezlet az orvos és gyógyszerés egyesület belátására bízta), ehez a debreczeni orvosgyógyászati egyesület választmánya hozzá csatolttván, ezen bizottság:

1. Alapítsa meg Debreczen város monographiájának tervrajzát,
2. Alakítsa meg a monographia iróinak körét,
3. Válassza meg a monographia szerkesztőjét,
4. Készítsen költségvetést, és
5. Ha ezen munkálatait befejezte, újabb tagközű értekezletet hívjon össze.

A debr. nőegylet decz. 4-ki közvacsorájára adakozók névsora.

1. Brunner Edéné ivén: Özv. Hegyi Mihályné 10 frt, N. N. 2 frt, Czégeli Ferencz egy pulyka, Buzás Elekné 2 szulcs, Nemes Kálmáné többféle pecsenye, Geréby Fülöp né hal és pecsenye, Nemes Gáborné 1 torta, 1 sonka, Miklósy Mózesné 2 frt, Moll Gusztávné 2 torta, Laky Lajosné egy pecsenye, Özv. Nagy Lajosné 5 forint, Fancsovics Ilka 1 torta, Abraham Lászlóné 2 kenyér, Király Lászlóné egy pulyka sült, egy tészta, Ujhelyi Andrásné 2 forint, Ungvári Jánosné 2 szulcs és gyümölcs, Sz. S. 1 frt, Pálffy Dánielné 5 frt, Pálffy Andrásné 2 frt, Boross Márton 2 frt, Kövesdi János 5 frt, Csáthy Károlyné 2 kappan, Váci Jánosné 1 tálna, Nánássy Lászlóné 2 torta, Mészáros Józsefné 1 pecsenye, Schwarcz Máténé 1 pecsenye, Muraközi Károlyné 2 frt, Simonffy Imréné 5 frt, Pócs Gyuláné 20 úveg vajjal bor, Veszprémi Gáspárné 2 frt, Engländer Miklósné 1 torta, 1 krem, Sesztina Lajosné 1 tálna, Király Józsefné 1 pulyka, N. N. 2 frt, Szentesy Istvánné 5 frt, Kiss Józsefné 1 frt, Ujhelyi Andrásné 2 frt, összesen 55 frt, 26 tálna és bor.

2. Dragota Sándorné ivén: Kiss Józsefné egy torta, Vecsey Imréné egy puja, egy kenyér, Dragota Sándorné egy sódor, egy pecsenye, Medve Kálmáné 5 forint, Böszörményi Rózsa 5 frt, Csanak József kereskedése egy süveg cukor; összesen 10 forint, 4 tálna, kenyér és cukor.

3. Fürst Mátyné ivén: Fürst Mátyné 5 frt, Riedl Edéné 3 frt, Haselmaier Ivánné 3 frt, Kis Katalin 2 frt, Özv. Kecskés Jánosné 1 frt, Engeszerné ezet, Bánky István 1 frt, Scherné 1 tálna, Örmödy La-

josné egy kenyér, Szécsy Emilné 1 frt. Kálmény Mórné 2 kiló cukor, Bechtel Manoné 1 frt, Kepes Herman 1 frt, Kardos István 1 frt, Westermayer Julia 1 frt, Fischer Wilhelmina 10 frt, Gutman Mórné 1 kenyér, 2 kiló cukor, Jakobovicsné 1 font gyertya, Feischl Károlyné 1 frt, Kacz Józsefné 1 frt, Szekeres Farkas Anna 1 frt, Össz. 36 forint, étel, cukor, gyertya.

4. Kápos Gáborné ivén, Sárosy Gyuláné 3 frt, Horvitz Mária egy torta, Bachrach Gyuláné egy torta, Klein Ignác 3 forint, Weinberger János 3 frt, Weichinger 2 frt, Csunka Janka 1 frt, Czaban Danielné 2 db kalács, Kolda Jánosné 3 úveg befőtt, Erber Vilmosné 2 frt, Fleischman Mórné 2 frt, Burghold Vilma 1 frt, Prunyi 1 frt, Kápos Józsefné egy tálna pecsenye, Kápos Eszti egy tálna tészta, valaki 1 forint, Kuczik Andrásné 1 frt, Szatmari Gábor 1 frt, Balogh István 5 frt, Kocz Józsefné 1 frt, Sajó Györgyné egy tálna pecsenye, összesen 27 frt 6 tálna pecsenye.

(Folytatjuk.)

A nőegylet új árvaháza.

A helybeli nőegylet folyó évi április hó 23-án kötött szerződés alapján, p. kovácsi-birtokos Nadányi Imre és neje Nadányi Rozália 6 nagyságúakról, kis-mester-utcai 1437. sz. a. házat örök áron megvásárolta, azt töbrénde javítások s átalakításokkal arvázház be rendezte; a nevezett ház vételére, a szükséges javítások és átalakításokra tett kiadásokból a következő részletes kimutatást s szerkesztés a tisztelt közönség tudomására juttatni, u. tizt.

Vett ára a nevezett házknak 6.500 frt. Kincstári díj 286 frt 14 kr. melyből azonban mivel jótékony czérra lett a ház megvásárolva, a magas kormányhoz nyújtott folyamodás folytán fele elengedett, lett 143 frt 7 kr. Javítási és átalakítási költségek: Nagy János kőművesnek számla szerint 645 frt 42 kr, Kovács János ácsmesternek sz. sz. 238 frt, Móráné és Liptay asztalosoknak sz. sz. 377 frt, Fürt Adolf festőnek sz. sz. 105 frt Juhász József lakatosnak sz. sz. 60 frt Lám József úvegcsész sz. sz. 27 frt, Tóth Mihály lakatosnak sz. sz. 24 frt 50 kr, Sesztina Lajos vasárusnak sz. sz. 61 frt 72 kr, Debreczeni Gábor bádógosnak sz. sz. 35 frt 40 kr, Különböző célokra sz. sz. 58 frt 08 kr. Összesen 8275 frt. 19 kr.

Megemlíteném nékem, hogy a megvett házknak, miután annak 12 hold oszódó földje van, szabott ára 7000 forint lett volna, de az igen tisztelt tulajdonosok, a nőegylet iránti tiszteletből 500 forintot önként engedtek; ezt a választmány köszönettel vevén, elismerés fejében 6 nagyságúak tiszteletbeli alapító tagokká választotta és e napokban egy díszes okmányt aranyos keretbe fog részköze kiküldeni.

Miután az egyesület a fentebb nevezett ház vásárlása, a szükséges javítások és átalakítások költségei által ez ideig gyűjtögetett pénzbeli vagyonát a fentebb összeg erejéig megújította: azon kérelemmel járul a tisztelt közönséghez, hogy a nevezett házban az egyesület gondozása alatt elhelyezett 15 árvákat látogatni, s azoknak fenntartásukhoz segély adományokkal járulni sziveskedjenek. — Meglevén győződve, hogy a tisztelt látogatók a jelenlegi berendezéssel, az árvák gondozásával és ellátásával meglehetnek elégedve. Debreczen 1879 decz. 20.

A nőegylet nevében,

Márton László pénztárnok.

A „Debreczeni Ellenőr“ tárcája

Strozzi Fülöp.

(Történeti rajz.)

Vertesi Arnoldtól.

(Vége.)

II.

A herceg rettenetes dühre lobbant, mikor ez esetről értesült. Boszút fog állani kegyenczéért, azt megfogadta.

Kik voltak a gyilkosok? azt nem tudták vagy nem akarták neki megmondani. Homályos est volt már, midőn a támadás történt; a három férfi álaroztot viselt s eltűntek a nélkül, hogy valaki nyomukat követne volna.

De a herceg sejtette, hogy kik lehettek s elfogadta Strozzi Tamást és Leót.

Az apa nem könyörgött értük, nem is fenyegetőzött. Csöndesen, halgatva fogadta, a mi történt. Csak egyébként is sötét arca vált még sötétebbé.

Még egy fia volt otthon, a legidősb, Péter. — Azzal bezárkóztak s tanácskoztak együtt. A család becsületét kellett megmenteni. Egyikük sem mondta mikép, mégis megértették egymást.

Az öreg Strozzi Fülöp búszka arczát haláláppadtásg borította el, a mint megszólalt: — Ha Carponi rajtam nem bírja nejét megörizni a szegénytől, rajtam a sor cselekedni, rajta a testvérbátyán, rajtam az apán.

Péter, törének markolatán jártatta kezét —

— Nem úgy, — szólott az öreg nemes. A kiontott vér hird ad róla, hogy a Strozzi családon valami gyalázat esett, melyet le kellett mosni. Hiszed te, hogy valami gyalázat esett rajtok?

— Meglehet, hogy Luigina ártatlan, — szólott habozva Péter.

— En bizonyos vagyok róla, hogy ártatlan, — szólott az apa. — Egy Strozzi leány nem süllyedhet annyira, hogy egy Medici kedveséje legyen.

— De hát akkor?

— Meg kell menteni őt, mielőtt késő lenne, mielőtt a rágalom behomályosítja tiszta nevét. A Strozzi Fülöp leányát nem szabad még a gyanu árnyékának sem érni.

Péter levette kezét törének markolatáról. A két búszka nobili, az apa és a fia, egymás szemébe néztek.

Strozzi Fülöp egy kis estüst tükröt vett elő és rá lehelt.

— Látod, hogy behomályosodik.

— Látom, — felelt Péter szomoruan.

Másnap Luigina a Strozzi palotában vacsorált.

Az öreg Strozzi Fülöp megölelte leányát.

— Menj haza, Luigina, nemsokára minden rendben lesz.

Minden rendben iett. Hajnalra kiterítették a halottravatalra a szép asszonyt.

Egész Florenczen sutogtak róla, hogy megmérgezték. Mindenki azt hitte, hogy saját apja, saját testvére mérgezték meg; hanem

az ilyen dolgokat nem igen fürkésztek abban az időben.

Csak Sándor herceg volt vigasztalhatlan s nem akarta a dolgot így hagyni. A vkmöröknek, kik elragadták előle a szép asszonyt lakolni kell.

De ő sem mert nyitlan vádolni Strozzi Fülöpöt. Csak a Salviati gyilkosa ellen folytatta a fenytő pört.

A két elfogott mitsem vallott. Már a kintpadra akarták vonni őket. Hanem akkor megjele a harmadik testvér, Péter s önkény följelentette magát.

— A mit a Strozzi család cselekedett, becsületének fontartásáért cselekedte, mondá komoran.

A herceg nem kérdezősködött tovább. Hanem a herceg nagybátyja és védura, X. Leo pápa körülményesen eloterjesztette magának az ügyet és ily ítéletet hozott: az elfogott Strozzi-testvérek bocsátásának szabadon s a mit vétettek, feleljenek meg azért a jövő életben isten ítészeke előtt.

Garibaldi válópöre.

A római másodfoku bíróság szerdán hozott végzést Garibaldi tábornok oly nagy port vert válopörében. Tudjuk, hogy Garibaldi tábornok azon házasságának érvénytelenségét nyilvánítását kérte a római törvényszék előtt, melyet 1860. január 24-én kötött egy Comoletti plébánián, Raimondi Mantica György marchese természetes lennyával.

A megidézett Raimondi Jozefin ugyanazt kérte, a római törvényszék 1879. július 16-iki ülésében, e kérelmet visszautasította. Ez ítélet ellen mind a tábornok, mind neje felbuzott. Mindig, s mindketten egyetértettel első kérvényükben felhozott azon okra nézve, hogy „a házasság, melyet Lombardiában 1860. január 24-én tehát még az osztrák polgári törvénykönyv érvényében létező idején kötöttek, érvénytelen, még pedig azért, mert hiányzott a szükséges beleegyezés. Mivel Raimondi Jozefin, ki akkor még kiskorú s érvénytelen leány volt, nem mehetett férjhez gyermekek, bizonyos Martineznek beleegyezés nélkül, Raimondi marquis pedig, kit a törvény helyettes gyanak rendelt, nem lehetett gyám, mert Jozefin törvénytelen leánya volt.“

Raimondi-Garibaldi Jozefin védő ügyvéde az első kérvényben kifejtett érveket e pontra alapja. A tábornok azonban, a másodfoku bíróság előtt még más érvekre hivatkozik. Azt állítja ugyanis, hogy alig végződött el az esketési szertartás, arról értesült, hogy Raimondi Jozefinnek igen benső viszonya van egy garibaldista tiszttel, Carolival, ki később Lengyelországban meghalt, minek folytán az új házaspár nyomban elvált, a tábornok Raimondi Jozefin kiserletie daczára távol maradt nejétől. Ezért kívánta a tábornok Raimondi kihallgatását s a házasság felbontását követelte akár az osztrák törvényekből folyó szükségesség alapján, akár azon canonjogra támaszkodva, melyet a Szentzsák és Ausztria közt 1855-ben kötött concordatumnak elismert.

A törvényszék érvényben levőnek mon-

dotta ki a Rajmondi marquis által adott beleegyezést, a kihallgatásnak nem adott helyet, mert ez tiltotta a Rajmondi megillető tisztesség s ha a felsorolt tények igaznak volna is, nem adnának elég okot a házasság felbontására.

A másodfoku bíróság előtt a tábornok ügyvédei rendületlenül ragaszkodtak az elsőfoku bírósághoz bertejesített kérvényben kifejtettekhez, sőt addig mentek, hogy azt indítványozták, miszerint tanuk győződjenek meg arról, hogy Garibaldi és Rajmondi Jozefin közt semmi házassági viszony nem állt fenn.

Rajmondi Jozefin szintén követeli a házasság felbontását azon okból, mert gyanja nem adta beleegyezését, de azt tagadja, mint-ha a házasság megkötése idejékor bárkivel is bűnös viszonyban állott volna, s ezt a napokban bőven ki is fejtette a milánói lapok által közzét levelében.

A tábornok ügyvédei által feltett jogi kérdések elég számosak és bonyolultak. Többször nevez Maucini jelentést is szándékozik kiadni, az azonban fölösleges, mert minden meg van Busonini emlékiratában. Ez emlékiratban olva-hatni többek közt a következőket: „Garibaldit 1860. január havában annyira elöltöztették a hazafias érzelmek, hogy nagyon kivételesen előforduló körülmények közt volt, így tehát nem volt azon helyzetben, hogy magántügyeivel foglalkozhatott volna, bármily fontosak voltak is ezek.“

Azaz megházasodott a nélkül, hogy kissé jobban körültekintett volna.

Színügyegyleti közgyűlés.

Debreczen, decz. 21. 1879.

Színügyegyletünk a folyó színdényben rohamosan halad az anyagi bukás örvénye felé.

A közönség nem látogatja az előadást s a színi konszortium már eddig tetemes deficitet csúsztat.

Az égető bajon segített, a színügyegylet tegnap d. e. 10 órakor közgyűlést tartott, a város háza nagy tanácsstermében, hol mintegy 30. tag jelent meg.

A mult közgyűlés s a val. ülés jegyzőkönyvének felolvasása után, elnök Fráter Imre felhívja a tagokat, hogy színi viszonyaink bajainak orvoslására tanácskozzanak, s felkéri a színházi felügyelőt, Telegdy K. Lászlót, hogy a bajok kútforrásáról nyilatkozzék.

Telegdy nem annyira a közönségnek tulajdoníthatja a netalán bekövetkező katasztrófát, mint inkább a színi konszortium óriási kiadásának, s ezt, — a mint tudja, — az igazgatóság az által fog igyekezni kissebíteni hogy nehegy felesleges tagot annak idején elbocsát, a mit talán annyiival is inkább megtehet, mivel tavaszal egyes nevesebb művészek vendég szerepeltetésével bőven kárpótolja lesz a közönség s talán a színeszet anyagi érdekeit is előmozdítja.

A közönségre vonatkozólag azt hiszi, hogy a közép osztályt a színházra járásra kellene buzdítani. Szükségei a magas belépti árakban látja a közép osztály részvételestől elzárt.

Szepessy Gusztáv ezt a nézetet megerősíti. Szerinte legelőbb feladat volna a közönséget a színházba járásra nevelni, mert fájdalom a mi közép osztályunk nem fukar egyszer elmulasztani a színházba járást, hanem egyszer eszébe jut. Hogy erre hatás gyakoroltassék, az a saját feladata. A helyeseltetésre vonatkozólag csak a második s harmadrendű vonalat árszálaltatást pártolhatja.

Telegdy az árszálaltatást nem pártolja, mert ez elég olcsó, példa rá a karzat, mely vasárnapokon a mikor 30 kr, mindig szulovna van, míg hétköznapokon a mikor csak 20 kr, akkor meg mindig úres.

Grünwald József a színügyegylet újjászervezését ajánlja, szükségesnek látja, hogy abba olyan tagok vonassanak be, kik a színi ügyeket segíteni fognak. Legelőbb szükség szerinte, hogy szubvencziós adások a színesztársaságnak, olyanformán, hogy a színházfelügyelőnek fizetett 6000 frtal fedeztessék a gazváltatást.

Varga Lajos a kiadások kevesbitése által véli orvosolni a színeszet ügyét és az opera beszüntetése által már e részben igen nagy előny nyerne. A gazváltásra néve felhívja a közgyűlést, hogy keresse meg a város tanácsát, hogy ez gyakoroljon befolyást a gázgyár igazgatóságára, mely a színházat nem részesíti a középületnek nyújtott olcsóbb gáz kedvezményében.

Benedek S. egy. jegyző a baj forrásait abban találja, hogy a debreczeni színház nem nevelt meg magának publikumot. Ha a színeszet meg akar élni, a módosabb közép osztályt be kell vonni a színházlátogatás aktívjába. Ez két uton lehetséges, olcsó s kelvelmes helyet kell neki adni s megnevelni a színeszeti iránt, melyben most a zene játsza a főszerepet. A mult ideyben 82 operette s énekes darab s 23 opera, tehát összesen 105 zenei darab adatott, míg a szava-

zó művészetnek csak 95 este jutott, ebből is csak 14 a drámának s 3 a tragoediának. Ez helytelen irány. Nem kárhoztatja érte az igazgatóságot, mert ez a kor beteges divatosságunk bűne. Ma frivol szavakat szeretnek a színeszet ajkán s könnyű met a színeszno vallani, hogy tessék a szemnek tessék a ful-nek. Ez az irány azonban sohasem fogja a módos közép osztályt színházba vonni. A nézőt nem látja alkalmassnak, mert abból épen a módos közép osztály van kizárva. A felsőpályák helyett olcsó zártzsekeket óhajtatna s a támlászsekeket szeparatán az állóhelyek helyett, melyek egészen feleslegesekké válnának a felső zártzsekek által. Az opera beszüntetését helyesli, de miután ez csak jövőre lesz lehető, a színtársulat pedig most igényli a segélyt, felkérné egy beadmányban a várost, hogy szüntesse meg a színházi felügyelői állást, mert hiszen a városnak van elég tisztviselője, ki a felügyeletet ingyen, kötelesség szerűleg gyakorolhatja s az így meg takarított 600 frtot adja szubvencziókat a színtársulatnak.

Telegdy L. a színházi felügyelő kifejti, hogy neki nagyon sok dolga van, a leltározás két hónapig is eltart, s miután a színháznál a városnak félmillió vagyon van, a felügyelői állás egy könnyen nem törölhető el.

Simonffy I. polgármester azt hiszi, hogy a városi tanács dolga, a színházi felügyelő szükséges voltát megvitetni, s hogy az azzal járó fardság díjazandó-e vagy sem? Kétségtelen hogy egy 500.000 frtvi vagyon gondos megőrzése nem kis fardságba kerül. Nem ajánlja hogy a tanács elé szubvenczió nálásért kérvény nyujtassék be, mert a város már ma is minden lehetőt elkövet a színház érdekében akkor midőn arra költségvetésében évenként 12000 frtot szavaz meg. — Azonban az év végéig talán majd nyujtat valamit segélyt.

Szepessy Gusztáv az ügyet a választmányhoz véli utasítandónak, hogy ez a színi ügy emelésére a közgyűlésben hanguloyozott elvei szerint a lépéseket megtehesse.

A színház átalakítására néve helyesli a Benedek S. tervét, sőt ha 40—60 ezer frtba nem kerülne, teljes rekonstrukciót óhajtatna, mert a debreczeni színház nézőtere udvari színháznak való s nem a népnek. A felügyelői állásra néve nem akar a városnak praescribálni, de a gáznál teendő engedmények által megindító szubvencziókat helyesli. Óhajja, hogy a színügyegyleti választmány a jelenre s a jövőre néve teljes működési programot állítson össze.

Örvényi Ottó szintén a színház nézőterének részbeni átalakítását látja égető szükségnek, szerinte a két támlászseki bejáró páholyja volna átalakítandó, míg a bejárat a támlászsekek közepén volna.

Török Miklós a színi konszortium nevében kijelenti, hogy a debreczeni közönség műgényei olyanok, hogy szubvenczió nélkül existálni lehetetlen.

Ezután még több kisebb nagyobb kérdés vitatott meg s végül határozatul kimondatott, hogy a választmány készítsen a város tanácsához egy bevádynt, melyben kérje fel, hogy a gázvilágításnál a gáz árának lejegyzés szálaltatására a leendő befolyás s némi szubvenczió által segítsen a színeszet ügyén, a né-

zőtér átalakítását eszközölje egészen a kut kávájig érő magosságot érte el. A főkapitány ur intézkedett, hogy a jég felvágassék s az által most már a külső kutak ismét használhatókká lettek téve.

Ismét katonai garázdálkodás. A mult éjjel egy honvéd közbíró akarta megmutatni, hogy ki a vítész a csárdába s óriási botrányt csinált s verekedést kezdett. A hős vívtelő elvették oldal szuronyát s bekisérték.

Papválasztás volt tegnap Vértelen. Örömmel tudtuk, hogy a választás tiszt. Bészler Imre volt debreczeni káplánra esett, egyhangulag vértesi ref. lelkészre kiáltván ki. Üdvözöljük s választást s szives jó kívánatainkkal járulunk ahöz.

Mándoki beteg. A tegnapi előadás előtt a rendező azon szomorú hírt jelentette, hogy Mándoki kedvelt színművésznök beteg. Örömmel hozhatjuk tudomásra, hogy ma már annyira jobban van, hogy holnap a „Rosencrauz és Gildenstein” előadásában részt is vehet.

A korcsolyázó egylet jegén tegnap ismét nagy közönség volt jelen. A túzóltó egylet zenekara játszott, Valami nevezetesebb usgás nem történt, azok, a kik elestek fel is keltek.

A székesfehérvári országos kiállítás kitüntetését helyb. Iparosok érmei f. hó 28-án d. u. 3 órakor fognak a város háza nagy tanácsstermében kiosztatni. A kiosztás némi ünnepléssel lesz összekötve s a részvevőre az iparos ifjuság is felkérte. A műsor következőleg lesz megállapítva. 1. „Szózat”, éneklő az iparos ifjuság dalköre; 2. Csáky György mint a székesfehérvári ország. kiállítás gyűjteménye helyb. bizottság elnökeinek megnyitó beszéde; 3. Ugyanezen bizottság munkaköréről szóló jelentés; 4. Az érmei s díszlevelek kiosztása a polgármester ur ó nagysága által. A „Hymnus” elnevelése az iparos ifjuság dalköre által. Felhívjuk tehát első sorban a helyb. összes kiállításokat, hogy miután mindegyikük részére adnak kitüntetés érmei illetve a kiállításbani részvevőiről szóló emlékművek, má-odsorban az összes ipartársulat elnökeit, az iparos ifjuságát s általában az ügy iránt érdeklődőket, hogy minél nagyobb számmal megjelenjenek el ne mulasszák.

Laky Lajos Debreczen város tanácsnoka, az egyház s iskola ügyei iránt kiváló buzgósága derek férfi, mint a debreczeni ref. egyház gazdasági számbizottságának ideiglenes elnöke 100 frtvi tiszteltetésükkel felét a collegiumi tanulók segélyezésére, másik felét a debreczeni ref. egyházmegyei papi gyámságot javára adományozta.

Az egri országos vásár jövő év jan. hó 11 és 12-én fog megtartatni.

Mai szünkhöz mellékelve veszik olvasóink a Franklin-Társulat kiadásában megjelent könyvek jegyzékét, valamint ugyancsak a Franklin-Társulatnál megjelenő hírlapok előfizetési fölhívását. Ez utóbbiak között a legérdekelőbb az immár 27-ik évfolyamába lépő Vasárnapi Újság, mely nagy képes hetilapnak, az olvasó közönség s kipróbált hazai barátjának, jövőre legjobb ajánlása képeinek évről évre szaporodó száma s szebb kivitelie mellett, folytatást növekedő változatos tartalma, míg társalapja, a Politikai Újdonságok a politikai heti események gondos és hü összállítását adja. A Képes Népnap a legelőbb képes hetilap, a kevésbé viszonyosok vasárnapú újsága, tanulmányos és mulattató tartalommal, s a

Bál a debreczeni czukorgyár munkás osztálya f. hó 26-án a „Komló” táncstermében bál rendez.

Nagy szerencsétlenség. Tegnap a czukorgyárba repát szállító szekerek egyikét Török Péter nevű hajcsárt nagy szerencsétlenség ért. A mint nevezetesen a verembe leszállott, hogy abból repát hozzon fel, a föld alatt verem tetőzete rá szakadt s maga alá temette Törököt. Szerencsére a többi szekere jelenlétének, mert a hirtelen segély által sikerült őt 4—5 perc alatt a föld alól kiásni. A szerencsétlen fájdalmas és vesélyes sérüléseket szenvedett.

Sängerek. Szombat óta producáják magukat a „Hungaria” éttermében. Utott egy egy magyar dal is adnak elő. — Örvendünk, hogy a sängerek itt bemutatják magukat, mert az hiszik, hogy a színház látogatók száma bizonynyal meg fog szaporodni azokkal, kik őket hallották.

Külső kutainknál az idonként kifolyó viz mindig megfagyott s most már

politikát tárgyaló rendes rovattal; ezek kiegészítője a Világkrónika című képes mellék-lap, mely hetiközlönynek, ép úgy mint a „Képes Népnap”-nak, egész évi ára csak 2 frt. Ez iv tartalmazza ezenkívül a Jogtudományi Közlöny szaklap előfizetési fölhívását, továbbá a Franklin-Társulat által kiadott naptárak, ünnepi és alkalmi ajándékok szánt könyvek, ifjusági iratok, szépirodalmi művek, regények és novellák, tudományos művek, közérdeklő népies iratok, népköltészeti és adoma-gyűjtemények, nyelvtudományi, történelmi és földrajzi művek és ima-könyvek bő és nagyvá-lasztéku jegyzékét, a mint erről a mellékelt iv megtekintésével mindenki meggyőződhetik.

Kossuth című heti lapra bocsátott ki előfizetési felhívást Vodianer F. — A lapot Brankovics György fogja szerkeszteni. — Azt hisszük, hogy e cím a Kossuth engedelme nélkül lett megválasztva s ha úgy van akkor ez óriási visszaélés és illetlenség.

József főherceg és a magyar nép. Az Arad megyében pusztító árvíz alkalmával József főherceg épen arad megyei birtokán volt, s hogy mennyit tett a mentési munkálatok körül, tudja mindenki. Egy érdekes epizód azonban eddig titokban maradt. Arad megye több községe között Erdőhöz községét is előlészelt fenyegette az árvíz: zúgtak a vesz-harangok s a nép özönlött ki a töltések felé. A gáton megjelentek között az elsőök egyike József főherceg volt, ki látva a nép kétség-beesését, oda kiáltott: Mutassák meg, jó emberek, merre járjuk át a töltést, — hogy a víz az én földjeimmet öntse el s a község megmeneküljön. „Az emberek eleinte alig akartak hinni feléjüknek, de a főher-ceg ismét a fölhívást, mire többen az öregek közül egyszerre válaszoltak: — „Mit gondol fenséges ur, — mi azt az áldozatot nem fogadjhatjuk el, hanem védelmi fogjuk magunkat körömszakadig.” S neki állottak a töltések s megvédelmezték a viz ellen.

Közgazdaság. Terményüzlet tudósítás. (Eredeti levelezőnkől).

Budapest, decz. 20.

(Ifj. N. A.) Az előrehatolódó ünnepek miatt, a heti üzletünk lángha hangulatban folyt le s mindamellett, hogy tulajdonosok mind eddigi követeléseiktől 30—40 kr-át engedményeztek, a malnok a vevésben visszatartók valának, a forgalmak 2000 m. m. tehetők.

Rozs lángha, 9,65 kral kelt el. Ársza üzletnélküli, 7,50—7,75, malátá-árpa 9.— Zab 7,15 kral adatott, bácskai 7,25—7,30, finom 7,50—7,60. Tengeri öreg áru 10—15 kral lánghább, 7,60, új áru 6,80—6,90.

Repezéből külföldre 1000 m. m. I-ső áru 12,50 kral vétett, olajgyárosok semmit sem vásároltak, mivel a tulajdonosok magasab ár követelésekből tágitani nem akartak. I-ső árúrt 11,75 kr kapható. Káposztarepez Aug. Szeptre szállítva frt 13. P. — frt 13,50 áru.

Felölös szerkesztő: Kutasi Imre. Főszerkesztő: Vértosi Arnold.

418. 2-4

Hirdetés.

Kitűnő minőségű n.-bányai aszaló-szilva és lequar, szatmári dió, szepességi, sárosi lencse és hámozott borsó, valamint mindennemű fűszerárúk igen jutányos árban kaphatók

Ganofzky Lajos fűszerkereskedésében, Debreczen, czégléd-utca a „Kék macskához”.

KARACSONI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉK-CZIKKEK: bronz-, bőr-, díszárúk; fayence, porcellán, china-ezüst, alpacca és fadíszmüvek; tajt- és borostyán-árúk sbt. GYERMEKJÁTÉKOK dúsz választékban, jutányos áron ajánltatnak Szepessy és Kerekes norinbergi- és díszárú-kereskedése által. 415. 2-3

Erste Wiener Wäsche-Fabrik Wien, Köllnerhofgasse 4. lettek megrendelve. A midőn kérének ezen címre figyelemmel lenni, egyttal bátorok-dunk ujonnan leszállított árjegyzéknek rövid kivonattát bemutatni. 12 angol batist-kendő beszegve... 75. Férfi-lábrakendő óriási vászonból... 75. Asztal- és kávé-kendők minden színben... 75. Női nadrágok gazdagon díszítve... 75. Háló kendők gazdagon díszítve... 75. Valódi szin oxford-ing... 1. Alsonadrág jó fonalvaszon vagy barchetből... 1. 6 db három vagy negyzereses gallér legujabb divatu... 1. 6 db vászon zsebkendő, tisztá vászonért... 1. kezesség vállaltatik 6 db díszes batistkendő beszegve, divatos... 1. 6 db férfi harisnya... 1. Női ingek óriási vászon vagy chiffonból... 1. Női nadrágok, redőkkel fantasie... 1. 36 asztalkendő 6 személyre... 1. Hálókendők fodrokkal fantasie, finom... 1. 6 finom női gallér legdivatosabb... 1.20. Férfi-ingek fehér háromszoros mellel... 1.25. Fehér alsó-zsoknyák dúsan díszítve... 1.25. 6 db tisztá len-konyharuha szürke sze-gélyivel... 1.25. 6 db finom portóli szegélyivel... 1.25. Finom fehér férfi-ingek háromszoros mellel... 1.50. Creton-ingek, jól állott valódi szin... 1.60. Finom oxford-ingek, jól állott valódi szin... 1.60. Finom rumburgi vászon lábravalók... 1.60. Finom fantasie női ingek... 1.60. Valódi vászon női ingek... 1.60. Díszes himzett női nadrágok a legjobb chiffonból... 1.50. Díszes himzett női hálókendők a legjobb chiffonból... 1.50. Fehér alsó-zsoknyák izéletesen díszítve... 1.50. 6 pár finom háromszoros kezélő... 1.60. Lepedők varrás nélkül, 3 rőf hosszú, 2 rőf széles... 1.50. 6 pár férfi vagy női harisnya... 1.50. Kávékendők 6 személyre valódi szin... 1.50. Fehér damast-abrosok 1/4-1/4... 1.50. 6 db kúnó asztalkendő, nagy... 1.50. Valódi angol oxford-ing, jól állott valódi szin... 2. Tisztá vászon férfi-ingek redős mell... 2. Finom kézi himzett bál ingek díszes... 2. Finom himzett női ingek dúsan díszítve... 2. Díszes himzett francia hálókendő... 2. Igen dúsz választék mindennemű fu- és lenyfehérneműből. Legnagyobb raktár kelezékekből férfiak és nők számára a legfinomabb minőségű, a legjutányosabb szabott gyári árak mellett. Az igénynek meg nem felelő árúk készséggel visszavetnek és kicsoróltotnak. Inyen 50 forint értékű árúk beszállásánál egy finom női hálóköpeny. Kimerítő árjegyzékek képekkel ellátva ingyen s bérmentve.

Kazán és gépműhely Debreczen, péterfia-utca 888-dik szám. Alóltart ajánljuk magunkat mindennemű új kazán- és gépmunkákra, egyszersmind azoknak kijavítására. Szak-avatott jó munkát és jutányos árak mellett gyors kiszolgáltatást kötelezvé, a t. közönség beces megrendeléseit kérjük tiszteletteljesen Sternischa testvérek. (173 42-?)

KARACSONYI ÚJÉVI AJÁNDÉKOK. Rott Lipót és Testvére üzletében egész éven át megmaradt több mint 500 darab ruhakelme-maradék máttól fogva rendkívül olcsó áron kapható.